

Scrisoare deschisă a comunității MERITO referitoare la Legea privind unele măsuri fiscal-bugetare (PL-x 230/7.07.2025) și consecințele acestora asupra sistemului de învățământ preuniversitar și a calității educației din România

Stimate domnule Ministru al Educației și Cercetării,
Stimați decidenți,

Această scrisoare nu este o cerere de ajutor, o invitație tardivă la negociere. Este o mărturie, un semnal și o responsabilitate asumate. Nu ezităm să atragem atenția public asupra efectelor [măsurilor fiscal-bugetare propuse](#) asupra calității educației din România! Nu pentru noi, ci pentru ceea ce riscăm să pierdem definitiv: **încrederea că educația poate deveni o prioritate reală în România.**

În ultimii ani, sistemul de educație din România a fost supus constant unor decizii luate **fără consultarea reală a celor implicați direct** – profesori, directori, elevi, părinți, administrațiile locale sau specialiști din domeniu. Reorganizările structurale, schimbările de programe, tăierile bugetare și măsurile de urgență par să fi fost decise unilateral, într-un cerc închis, rupt de realitatea școlii românești. Lipsa de consultare a specialiștilor nu doar că subminează încrederea în instituțiile care ar trebui să protejeze educația, dar afectează direct calitatea actului educațional.

În ciuda declarațiilor publice, este clar pentru oricine analizează datele economice că educația nu contribuie la deficitul bugetar, dimpotrivă, aceasta a fost *subfinanțată sistematic*. Reamintim și că, în mod constant, prevederile legii care se referă la nivelul de finanțare au fost prorogate, iar acum, din nou, învățământul este în prima linie de sacrificiu.

Chiar dacă la nivel guvernamental există presiuni mari de reduceri de cheltuieli, rolul responsabililor din educație este să **colaboreze** rapid cu specialiștii de la „firul ierbii” și să evalueze împreună măsurile care pot fi puse în practică, astfel încât, pe termen mediu și lung, efectele să fie benefice. Profesorii cunosc cel mai bine realitatea din teren și reprezintă un partener apt să găsească modalități corecte și principiale de implementare a măsurilor, respectând drepturile și nevoile fundamentale ale copilului. În lipsa acestei colaborări – și, implicit, a mecanismelor de îmbunătățire a deciziei – au dispărut dezbaterile constructive și gândirea critică, indispensabile pentru măsuri economice eficiente și pentru direcția corectă a sistemului educațional.

Nu putem fi de acord cu deciziile luate în acest context și în acest mod. Înțelegem gravitatea situației bugetare a țării, dar refuzăm să acceptăm un pachet drastic de măsuri ce minimizează rolul și scopul educației copiilor din România.

Acest semnal public vine, mai ales, în condițiile în care [raportul QX al Ministrului Educației și Cercetării](#) nu avertiza asupra niciunuia dintre marile dezechilibre economice care ar fi impus măsurile drastice în educație. În plus, raportul sublinia două aspecte importante în relație cu învățământul preuniversitar: subfinanțarea și resursa umană insuficientă și demotivată, mizând pe soluții ca profesionalizarea resursei umane prin formare continuă de calitate, salarizare motivantă, recrutare competitivă. Însă, măsurile pe care le propuneți astăzi vin în conflict tocmai cu ceea ce recomandă raportul QX și par strict contabile, fără legătură cu situația din teren și cu necesitățile elevilor. Credem că și educația poate contribui la redresare și reconstrucție, dar nu în acest mod.

În aceste condiții, simțim că avem o datorie morală față de elevii noștri și părinții acestora, față de colegii noștri și față de profesia noastră: aceea de a arăta public atât consecințe reale ale măsurilor propuse (*Anexa 1*), cât și o imagine de ansamblu asupra responsabilităților practicienilor din școli, afectați de aceste măsuri (*Anexa 2*). În plus, măsurile par să ignore principii fundamentale ale sistemului de educație, precum:

1. **Echitate și acces la educație de calitate:** toți elevii, indiferent de mediul din care provin sau de nevoile pe care le au, trebuie să beneficieze de șanse egale și au dreptul să meargă la o școală bună.
2. **Fără rabat de la calitate:** fiecare elev merită o educație în condiții optime, deci nu prin creșterea numărului de elevi pe clasă, comasări de clase / școli, încălcarea normelor de sănătate publică și gestionarea ineficientă a dotărilor școlilor (atenție la dotările din PNRR din școli în risc de comasare).
3. **Remunerație echitabilă:** orice angajat are dreptul la o plată corectă a muncii sale (*a se vedea anexa 2*), la remunerarea uniformă a tuturor orelor predate, indiferent dacă sunt în norma didactică sau suplimentare, în condițiile în care se dorește atragerea și menținerea oamenilor profesioniști în sistem.
4. **Management școlar adaptat și eficient:** nu toate școlile se pot conforma unei singure reguli rigide. Înainte de a lua decizii definitive, cum ar fi comasarea școlilor sau reducerea personalului, considerăm obligatorie consultarea cu directorii, profesorii, părinții, elevii și autoritățile locale (primăriile). Fiecare școală are nevoile sale specifice, iar soluțiile trebuie adaptate, nu impuse colectiv.
5. **Implementare realistă:** orice schimbare în educație trebuie planificată cu grijă, luând în calcul timpul necesar pregătirii, impactul și consecințele acesteia. Considerăm necesară identificarea tuturor resurselor necesare (transport, clădiri, personal) înainte ca deciziile punctuale să intre în vigoare. Este de dorit ca ceea ce este decis pe hârtie să poată fi aplicat în realitate în beneficiul concret al elevilor și al școlilor. Recomandăm să luați în considerare etapizarea sau amânarea unor decizii până când acestea ar produce efecte benefice pentru toți cei implicați.

În susținerea celor semnalate în această scrisoare deschisă și, în același timp, înțelegând necesitatea unor măsuri fiscal-bugetare de redresare, vă invităm să parcurgeți:

Anexa 1 - Consecințe ale măsurilor și corecții necesare argumentate (pag. 3-9);

Anexa 2 - Detalierea atribuțiilor profesorilor, din norma didactică și de muncă (pag. 10-13).

Anexa 1 - Consecințe ale măsurilor fiscal-bugetare și corecții necesare argumentate (pag. 3-9)

Articol vizat	Art. LIII.1 (modificări ale Legii 198/2023, Art. 16, alin. 1): Creșterea numărului minim de elevi necesar pentru ca o unitate de învățământ de stat să aibă personalitate juridică
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Reducerea accesului la educație și creșterea abandonului școlar. În loc să susțină dezvoltarea educațională echitabilă, măsurile propuse riscă să izoleze și mai mult comunitățile deja marginalizate și să perpetueze inegalitățile de acces la educație prin: ● Risc major de desființare/comasare a școlilor din rural și zone izolate. Această măsură amenință direct comunitățile vulnerabile, pentru care școala reprezintă nu doar un spațiu educațional, ci și un pilon de stabilitate socială. ● Creșterea distanței față de școală impune naveta zilnică a elevilor și profesorilor, în condiții de transport adesea precare sau inexistente, ceea ce sporește riscul de abandon școlar și compromite calitatea actului educațional. ● Comasarea duce inevitabil la formarea unor clase supraaglomerate, în care nevoile individuale ale elevilor nu mai pot fi gestionate adecvat, iar rezultatele școlare suferă vizibil. Se pune în discuție inclusiv spațiul vital, conform normelor DSP, în multe școli din rural, dar și urban. ● Scăderea calității managementului școlar, prin pierderea funcțiilor de conducere, multe școli își pierd capacitatea de coordonare administrativă și pedagogică. Aceasta influențează negativ buna funcționare a laboratoarelor, întreținerea clădirilor, asigurarea dotărilor esențiale și, în mod grav, continuarea proiectelor în curs – inclusiv cele finanțate din fonduri europene, precum și relația școlii cu comunitatea școlară și locală. ● Subdimensionarea posturilor personalului auxiliar în școlile mici (locații ale PJ) sau speciale: subdimensionarea acestor posturi va duce la redistribuirea sarcinilor către profesori, care, în contextul majorării normei didactice, sunt deja suprasolicitați și lipsiți de timpul necesar pentru a prelua responsabilități suplimentare. Lipsa personalului auxiliar calificat înseamnă, în practică, blocarea funcțională a laboratoarelor, a rețelelor IT și a echipamentelor digitale achiziționate în ultimii ani prin fonduri europene (PNRR, PNRAS, Erasmus etc.). În lipsa întreținerii tehnice și a operării adecvate, aceste investiții riscă să devină simple vitrine nefolosite. Activitățile esențiale de sprijin educațional, precum cele desfășurate în biblioteci școlare, laboratoare de științe sau centre TIC, vor fi profund afectate. În special în mediile dezavantajate, unde astfel de resurse pot face diferența între abandon și reușită, dispariția personalului de specialitate echivalează cu închiderea acestor centre vitale.

Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Aplicarea măsurilor din anul școlar următor, 2026-2027, fapt ce ar permite: ● Evaluarea individuală a nevoilor fiecărei comunități înaintea luării deciziei de comasare. Măsurile generalizate nu pot reflecta realitățile diverse ale comunităților locale și pot produce dezechilibre educaționale majore. ● Realizarea comasărilor astfel încât principiile psihopedagogice și cele legate de sănătate să fie respectate; iar în cazul în care nu pot fi respectate, renunțarea la comasare. ● Stabilirea unui minim garantat de posturi auxiliare, esențiale pentru funcționarea oricărei școli, indiferent de numărul de elevi: informaticieni, bibliotecari, laboranți, tehnicieni etc. Acești profesioniști sunt indispensabili pentru menținerea dotărilor moderne, desfășurarea activităților de sprijin și utilizarea resurselor educaționale. ● Investiții esențiale în transportul elevilor și al cadrelor didactice. În paralel, trebuie asigurat un mecanism național unitar de decontare a navetei, pentru toate cadrele didactice, indiferent de zonă. În lipsa acestor condiții, comasarea nu trebuie aplicată.
Articol vizat	Art. LIII.2 (modificări ale Legii 198/2023 art. 23, alin. 1, 6, 11) Creșterea numărului mediu și maxim de copii/elevi pe grupă/clasă
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Creșterea numărului de elevi pe clasă, prevăzută în propunerile de modificări legislative, ridică probleme grave de siguranță, calitate educațională și echitate prin: ● Probleme de siguranță fizică a elevilor: în absența unor standarde clare privind dimensiunea sălilor și capacitatea acestora, există riscul real ca multe școli să nu mai poată garanta condițiile minime de desfășurare a orelor. ● Clasele cu predare simultană: încă o realitate în numeroase școli din mediul rural – devin imposibil de gestionat pedagogic în contextul unor efective crescute. Calitatea învățării este afectată sever, iar actul educațional se transformă într-o luptă de supraviețuire pentru cadrele didactice. Creșterea numărului de elevi în clase are un impact deosebit și asupra managementului clasei, mai ales în contextul integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale, al înmulțirii cazurilor de violență și <i>bullying</i>, și al lipsei acute de consilieri școlari sau personal specializat de sprijin. ● Introducerea învățământului în două schimburi în unele școli va genera riscuri de abandon școlar și lipsă de cadre didactice, mai ales în zonele fără transport public adecvat, o măsură care afectează grav accesul echitabil la educație. Dincolo de logistică, această creștere a efectivelor contrazice flagrant principiile educației moderne, centrate pe elev – unde adaptarea intervenției și feedbackul individualizat sunt esențiale pentru un progres real. ● Creșterea efectivelor contravine principiilor educației centrate pe elev: pentru a garanta un proces educațional de calitate, este esențială menținerea unui număr rezonabil de elevi în fiecare clasă. Aceasta trebuie corelată cu investiții urgente în extinderea infrastructurii acolo unde este necesar și cu o adaptare a efectivelor în funcție de dimensiunea spațiilor și specificul comunității. Mai mult, orice măsură de acest tip trebuie fundamentată pe standarde reale și verificate, nu pe referințe generale la „practici europene”, neînsoțite de date concrete.

Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Aplicarea măsurilor din anul școlar următor, 2026-2027, fapt ce ar permite: • Menținerea unui număr optim de elevi per clasă care să permită o educație centrată pe nevoile fiecărui copil, favorizând feedbackul individual și prevenind supraaglomerarea. • Investiții în extinderea infrastructurii școlare acolo unde spațiile existente nu permit organizarea eficientă a procesului educațional. • Adaptarea numărului de elevi ținând cont de dimensiunea și numărul sălilor de clasă, resursele locale, contextul geografic și specificul educațional al comunității, pe baza informațiilor venite de la școli. • Clarificarea și fundamentarea oricăror modificări legislative pe standarde reale și verificabile ale Uniunii Europene. Este esențial ca aceste „bune practici europene” invocate în declarațiile publice să fie concret documentate și adaptate contextului educațional românesc și să nu rămână simple formule declarative, fără acoperire în realitate.
Articol vizat	Art. LIII.4, respectiv LIII.5 (modificări ale Legii 198/2023, art. 183, art. 83, alin. 2, lit. b): Asigurarea transportului gratuit pentru elevii de liceu școlarizați în altă localitate decât cea de domiciliu.
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Decontarea transportului elevilor școlarizați în altă localitate, deși necesară, nu este suficientă pentru a rezolva realitatea dureroasă a mobilității școlare în mediul rural: • Lipsa fizică a mijloacelor de transport: în numeroase comune și sate din România, nu există efectiv operatori de transport care să deservească traseele necesare elevilor. Astfel, măsura rămâne una pur formală: nu poți deconta ceea ce nu există. • Infrastructură deficitară și nesiguranță: elevii și profesorii navetiști sunt adesea nevoiți să parcurgă pe jos distanțe considerabile până la cea mai apropiată stație de autobuz, elevii să depindă de părinți, în condițiile în care mulți dintre aceștia nu dispun de mijloace de transport personale. Mai ales în sezonul rece sau pe drumuri neasfaltate, transportul devine nesigur, neregulat sau chiar imposibil. • Riscul de abandon școlar și lipsă de personal: această realitate duce direct la abandon școlar, în special în rândul celor mai vulnerabili. La fel de grav este faptul că posturile didactice din aceste localități rămân frecvent neocupate, întrucât profesorii evită zonele unde nu pot face naveta sau unde nu există sprijin instituțional pentru transport. Astfel, accesul la educație este compromis atât pentru elevi, cât și pentru sistemul de învățământ în ansamblu.

Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Pentru a asigura accesul real și echitabil la educație în mediul rural și în localitățile izolate, propunem următoarele măsuri strategice: ● Crearea unei rețele funcționale de microbuze școlare, gestionate în parteneriat între autoritățile locale (UAT), inspectoratele școlare și Direcțiile Județene de Asistență Socială și Protecția Copilului (DJASPC). Aceste microbuze trebuie: să preia elevii direct de la domiciliu și să îi transporte în siguranță către școală și înapoi; să circule pe trasee fixe, adaptate realităților comunității; să aibă un program predictibil, comunicat în mod public, pentru ca părinții și cadrele didactice să poată planifica în siguranță activitatea zilnică. ● Evaluare realistă a capacității financiare a UAT de a susține aceste costuri de transport. În cazurile în care această susținere nu este fezabilă, este esențial să se stabilească clar care instituție centrală (Ministerul Educației și Cercetării, consiliile județene etc.) va asigura finanțarea necesară pentru operarea rețelei de transport. ● Calcul de cost comparativ între investițiile în transport, naveta profesorilor, abandonul școlar și menținerea școlilor mici cu personalitate juridică – pentru decizii mai eficiente și echitabile în politici educaționale.
Articol vizat	Art. LIII.6 (modificări ale Legii 198/2023, art. 108, se introduce Art. 108¹): Reglementarea acordării burselor
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Aplicarea mecanică a unor procente generează discriminare ascunsă și nu susține în mod real elevii: ● Inechitate între elevii din clase diferite: în clasele performante, unde numărul elevilor cu medii peste 9.00 este ridicat, se ajunge la situații absurde: un elev cu media 9.80 poate fi exclus de la bursă doar pentru că face parte dintr-un colectiv competitiv, în timp ce un alt elev, cu media 9.10, beneficiază de sprijin financiar într-o clasă mai puțin performantă. Această abordare introduce un criteriu aleatoriu, bazat pe împărțirea întâmplătoare a elevilor în clase și nu pe meritul real al acestora. ● Presiune artificială și incoerență: măsura alimentează o presiune artificială asupra elevilor și familiilor lor, slăbind motivația autentică și accentuând tensiunile interne din colectiv. Competiția devine una relativă, neproductivă, în loc să fie centrată pe progres individual și excelență. ● Ambiguitate și birocrație excesivă în metodologia actuală de acordare devin obstacole reale în calea elevilor care chiar au nevoie de acest sprijin. Accesul la burse nu ar trebui să fie un exercițiu de navigare administrativă, ci o cale concretă de susținere a incluziunii și echității în educație.
Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Pentru a asigura un sistem de burse echitabil, eficient și adaptat realității școlare, propunem următoarele măsuri: ● Reformularea clară a criteriilor de acordare a burselor, astfel încât procesul să fie transparent, previzibil, echitabil și ușor de înțeles pentru elevi, părinți. ● Transferul responsabilității de administrare a burselor sociale către primării, prin direcțiile de asistență socială, pentru a degreva unitățile de învățământ de sarcini birocratice care exced competențele și timpul cadrelor didactice. ● Digitalizarea proceselor prin integrarea bazelor de date (ex: frecvența școlară, situația financiară a familiei) astfel încât școlile să nu mai fie obligate să întocmească dosare sau documente justificative pentru informații deja disponibile autorităților.

Articol vizat	Art. LIII.7 (modificări ale Legii 198/2023, art. 183, alin.5): Stabilirea tarifului pentru plata cu ora în învățământul preuniversitar de stat, începând cu 1 septembrie 2025
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Noua metodologie de calcul a tarifului pentru plata cu ora introduce disfuncționalități grave în sistemul de salarizare a cadrelor didactice, cu efecte directe asupra funcționării unităților de învățământ și asupra calității educației: • Demotivare și inechitate: pentru aceeași disciplină și în aceleași condiții, profesorii pot fi plătiți diferit pentru două ore consecutive – în funcție de modul de încadrare a acestora. Acest tip de inechitate salarială subminează motivația profesională și încurajează refuzul de a prelua ore suplimentare. Deși efortul didactic este identic, remunerarea diferă, iar sistemul transmite mesajul că munca suplimentară nu este valorizată. • Impact negativ asupra educației STEM: cazul disciplinei fizică în județul Brașov este ilustrativ – doar 4 candidați la titularizare pentru 24 de posturi complete și peste 100 de posturi parțiale. Noile tarife pot agrava criza. • Având în vedere că la anumite discipline, în anumite zone nu va exista resursă umană, tendința este de a acoperi acest deficit prin alocarea orelor rămase neocupate, profesorilor din școală, calificați sau nu. În condițiile în care plata orei suplimentare nu este echivalentul net al orei din normă, probabil orele vor rămâne neocupate, pentru că profesorii nu pot fi obligați să ia aceste ore.
Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Pentru corectarea disfuncționalităților generate de actuala metodologie de plată cu ora, propunem următoarele soluții: • Stabilirea unui tarif egal pentru orele suplimentare, echivalent cu cele din norma de bază. Este esențial ca aceeași muncă, în aceleași condiții, să fie remunerată identic, pentru a motiva preluarea lor, mai ales în situații limită de lipsă de personal. • Realizarea de audituri punctuale, acolo unde există suspiciuni de abuzuri în plata cu ora. Aceste verificări trebuie să fie ținute și profesioniște, fără a penaliza întregul sistem și fără a introduce măsuri generalizate care afectează toți profesorii. • Respectarea legislației muncii privind orele lucrate în weekend și în timpul săptămânii diferențiat (ex: corectare lucrări examene naționale) și aplicarea corectă a sporurilor salariale prevăzute de Codul Muncii, în special articolele 123 și 137.
Articol vizat	Art. LVIII (modificarea Legii 198/2023, art. 207, alin. 4, lit. c-h) Creșterea normei didactice de la 18 la 20 ore/săptămână
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Propunerea de creștere a normei didactice de la 18 la 20 de ore pe săptămână generează un dezechilibru profund în raport cu realitățile muncii didactice: • Incoerență legislativă și calendaristică: măsura este introdusă într-un moment inoportun, suprapunându-se peste calendarul de mobilitate pentru anul școlar 2025–2026. Acest lucru generează confuzie legislativă și instabilitate contractuală, punând în dificultate atât unitățile de învățământ, cât și cadrele didactice în procesul de planificare și organizare. • Suprasolicitarea cadrelor didactice: în practică, activitatea unui profesor nu se limitează la predarea propriu-zisă, ci include un ansamblu de responsabilități: pregătirea lecțiilor, evaluarea elevilor, activități de dirigiență, comunicarea cu familiile, participarea la proiecte, activități administrative. Astfel, timpul real de muncă ajunge frecvent la 50–60 de ore pe săptămână. Adăugarea a două ore suplimentare în norma de predare, mărește totodată și mai mult timpul necesar unei pregătiri riguroase și afectează direct calitatea procesului educațional: mai multe ore de predare, mai multe lecții de pregătit. <i>(a se vedea anexa 2)</i>

	● Impact negativ în învățământul special: elevii cu cerințe educaționale speciale au nevoie de o relație educațională intensă, personalizată, care presupune răbdare, adaptare și timp dedicat fiecărui caz în parte. Creșterea normei didactice diminuează acest timp, reducând eficiența intervențiilor și crescând riscul de epuizare psihică a cadrelor didactice, deja expuse unui volum ridicat de solicitări emoționale și cognitive. ● Discriminare zonală și socială prin reducerea drastică a sprijinului specializat în mediile vulnerabile: în special în zonele rurale și defavorizate, unde oricum lipsa acestor specialiști este o problemă cronică, creșterea pragului normei didactice și a creșterii numărului de elevi din școală va echivala cu eliminarea completă a accesului la servicii de consiliere și terapie logopedică. Această decizie nu doar că accentuează inegalitățile existente, dar introduce o formă clară de discriminare zonală și socială. În lipsa unei strategii de sprijin real, consilierea psihologică și intervenția logopedică devin privilegii ale mediului urban, inaccesibile copiilor din sate, din familii vulnerabile sau din școli cu efective mici. Consecințele directe vor fi agravarea problemelor emoționale și comportamentale ale elevilor, în special ale celor care se confruntă cu dificultăți de învățare, tulburări de adaptare sau nevoi speciale. Fără sprijin calificat, acești copii sunt expuși unui risc crescut de izolare, anxietate, comportamente disfuncționale și chiar abandon școlar. Dincolo de cifre, este vorba despre o realitate umană ignorată: elevi care nu vor avea nicio șansă reală de integrare sau progres. ● Lipsa de echitate și personalizare: aplicarea acestei măsuri într-o formă uniformă, fără adaptări în funcție de context (discipline, nivel de învățământ, tip de elevi, zonă geografică), generează inechitate și ignoră specificul muncii didactice. Sunt afectate în mod disproporționat cadrele didactice din zonele vulnerabile sau cele implicate în cazuri educaționale complexe. ● Riscuri de resurse umane: reducerea numărului de norme va duce la desființarea unor posturi, în special a celor parțiale ocupate de profesorii tineri, fie ei titulari sau suplinitori. Astfel, sistemul își pierde capacitatea de reînnoire, iar profesia didactică devine tot mai puțin atractivă pentru tineri.
Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Pentru a preveni efectele negative generate de creșterea normei didactice, propunem următoarele soluții echilibrate și responsabile, propuneri ce vizează nu doar păstrarea calității educației, ci și respectul față de efortul real al cadrelor didactice, sprijinirea incluziunii și prevenirea unor dezechilibre structurale în resursele umane ale sistemului de învățământ: ● Menținerea normei actuale de 18 ore pentru anul școlar 2025–2026, pentru a permite o tranziție predictibilă și fundamentată pe o analiză reală a impactului asupra calității educației prin respectarea etapelor de mobilitate în desfășurare. ● Revizuirea fișei postului cu includerea și normarea explicită a activităților conexe – dirigenție, coordonare de proiecte, consiliere, comunicare cu familia etc. – astfel încât munca nevizibilă, dar esențială, să fie recunoscută și echitabil distribuită. ● Aplicarea diferențiată a creșterii doar în unități unde este deficit de personal, numai cu acordul explicit al cadrelor didactice vizate, pentru a nu impune o povară suplimentară în mod arbitrar. ● Introducerea unor criterii clare de aplicare precum: lipsa elevilor cu cerințe educaționale speciale, existența unor efective mici, zone urbane cu infrastructură educațională solidă – criterii care să asigure o aplicare justă și adaptată contextului local. ● Introducerea unui sistem de normare diferențiat în învățământul special, care să țină cont de tipul și severitatea dizabilității

	elevilor. Profesorii care lucrează cu copii cu afecțiuni severe, TSA sau cerințe complexe trebuie să beneficieze de o degrevare reală și de timp alocat intervenției personalizate. ● Dezvoltarea unor centre zonale de sprijin psihopedagogic care să deservească mai multe unități de învățământ din proximitate. Astfel de centre ar putea asigura intervenții specializate, logopedice și de consiliere, fără a fi condiționate de numărul de elevi dintr-o singură școală. Aceasta ar permite eficientizarea resurselor și extinderea sprijinului către zonele cu deficit sever de personal specializat.
Articol vizat	Art. LIX (modificări ale Legii 198/2023, art. 208, alin. 1): Personalul didactic de conducere
Riscul / consecința majoră de afectare a calității educaționale	Această obligație limitează drastic timpul alocat activităților de conducere, planificare strategică, colaborare cu părinții și comunitatea, dar și supervizării procesului educațional la nivel de școală. În contextul complex al sistemului educațional actual, în care școlile sunt tot mai mult chemate să dezvolte proiecte, să atragă finanțări și să implementeze inițiative de incluziune și inovare, această măsură compromite capacitatea reală de coordonare. Centrele de Excelență (CEX) sunt un exemplu elocvent: un director coordonator, cu 14 ore de predare și alte activități didactice obligatorii, ajunge să aibă doar 9 ore pe săptămână pentru a gestiona o rețea care adesea include mai multe filiale la nivel județean. Un asemenea program nu permite o administrare eficientă și afectează performanța întregii structuri. În plus, accesarea fondurilor externe, precum cele oferite prin programele Erasmus, presupune timp semnificativ pentru redactarea aplicațiilor, gestionarea parteneriatelor și raportarea conform cerințelor internaționale. Prin reducerea timpului disponibil al directorilor, școlile își pierd capacitatea de a atrage aceste resurse esențiale pentru modernizarea educației. A conduce o unitate de învățământ nu înseamnă doar a ține ore, ci a ghida o comunitate educațională. Pentru a menține un management eficient, strategic și centrat pe elev, este necesară o degrevare adaptată complexității unității școlare, nu o normă rigidă impusă tuturor în mod uniform. Această reglementare reduce semnificativ capacitatea directorilor de a se concentra pe activitatea managerială, strategică și de dezvoltare instituțională. Prin impunerea unui minim de ore de predare, fără a ține cont de specificul fiecărei unități de învățământ, se limitează drastic timpul dedicat coordonării echipei educaționale, gestionării resurselor, comunicării cu partenerii și implementării proiectelor. Eficiența și capacitatea de inovație educațională sunt profund compromise, în special în școlile cu structură complexă sau implicate în proiecte internaționale, Erasmus+ ori parteneriate strategice. În aceste cazuri, actul managerial necesită planificare riguroasă, documentare constantă și implicare în procese decizionale care depășesc cadrul strict al predării.
Corecții sau alternative necesare / Argumentare	Propunem revizuirea acestei reglementări, astfel încât degrevarea directorilor să fie stabilită proporțional cu dimensiunea, complexitatea și profilul instituției pe care o conduc. Doar în acest mod poate fi asigurat timpul necesar pentru un management coerent, responsabil și orientat spre dezvoltare instituțională, în beneficiul întregii comunități educaționale.

Anexa 2: Sarcini de serviciu și ore alocate - detalierea atribuțiilor, din norma didactică și de muncă, pentru un profesor de discipline socio-umane (pag. 10-13)

Context: Propunem un desfășurător, pornind de la exemplul real al unui profesor de discipline socio-umane, cu peste 25 de ani vechime; cu 4 discipline de predare diferite (logică și argumentare, educație antreprenorială, economie și sociologie), cu o plajă orară alocată de 1h/săpt. sau 2h/săpt. Pentru o normă de predare de 16 ore (cu degrevare de vechime) rezultă că sunt necesare 13 clase. Profesorul lucrează anual cu aproximativ 390 de elevi (13 clase x 30 elevi/clasă).

Sarcini de serviciu conform fișei postului și ore alocate:

Nr. crt	Sarcina	Cantitate	Timp / unitate	Timp total	Explicații
1	Predarea efectivă	36 săptămâni	16 ore	576 ore	La o normă cu degrevare de 2 ore, pentru profesorii cu peste 25 ani vechime.
2	Elaborare planificări anuale	5 (2 la disciplina logică pentru 2 profile diferite, 3 pentru celelalte 3 discipline)	4 ore	20 ore	Trebuie să gândim strategic tot parcursul educațional pentru un an întreg, pentru fiecare disciplină în parte, adaptând conținutul la programa școlară, la nivelul elevilor și la obiectivele de învățare și la calendarul școlar, pornind de la ce a funcționat sau nu anul trecut. E ca un proiect amplu de management, unde fiecare detaliu contează.
3	Elaborare proiecte de unitate de învățare	5/disciplină Minim un proiect /modul	4 ore	100 ore	Fiecare unitate e o mini-planificare, unde detaliem obiectivele, conținuturile, metodele de predare și evaluare.
4	Planuri de lecție	125 planuri (pentru fiecare, 1h/săpt.)	2 ore	250 ore	Fiecare lecție trebuie gândită în detaliu: ce predă, cum predă, ce materiale va folosi, cum va interacționa cu elevii, cum va verifica înțelegerea. Nu este doar despre a „ști materia”, ci despre a o structura și prezenta într-un mod eficient și captivant pentru elevi. Aproape la fiecare plan se adaugă realizarea de materiale didactice (PPT, fișe, materiale, jocuri, chestionare etc.)
5	Elaborarea proiectelor de evaluare	21 proiecte (minim 4 evaluări/clasă)	2 ore	42 ore	Crearea unui test sau a cerințelor unui eseu pertinent, care să măsoare cu adevărat cunoștințele și abilitățile elevilor, implică mult mai mult decât scrierea unor întrebări. Necesită aliniere la programa școlară, la obiectivele lecției și la un barem de corectare clar.

Nr. crt	Sarcina	Cantitate	Timp / unitate	Timp total	Explicații
6	Evaluare și feedback	1650 lucrări/teste sau proiecte, portofolii etc.	medie de 10 min./ lucrare	275 ore	Corectarea temelor, testelor și eseurilor nu înseamnă doar a bifa răspunsuri. Înseamnă a înțelege greșelile elevilor, a oferi feedback constructiv, a identifica punctele slabe și a-i ghida spre îmbunătățire. E o interacțiune personalizată cu progresul fiecărui elev.
7	Proiectare ateliere Școala altfel, Săptămâna verde	12 ateliere	4 ore/ atelier	48 ore	Aceste programe necesită creativitate și planificare pentru activități non-formale, care să completeze educația clasică, multe subiecte fiind în afara zonei de expertiză (prof. de filosofie trebuie să conceapă un atelier despre amprenta ecologică, de exemplu, sau să organizeze un eveniment în afara școlii, care are și implicații birocratice și financiare, ce trebuie gestionate cu responsabilitate).
8	Planificare anuală + Planificări ale unităților de învățare + planuri de lecție dirigenție	1 + 5 + 25 de planificări	4 ore/ planificare 4 ore/ proiect 2 ore/ plan lecție	120 ore	Rolul de diriginte este complex, implicând nu doar ore la clasă, ci și consiliere, mediere, gestionarea documentelor elevilor și comunicarea cu părinții, temele planificate pot sprijini sau să devină irelevante în funcție de dinamica relațiilor.
9	Suplinire	1-2h/săpt.	-	36-72 ore	E nevoie de crearea ferestrelor în orar pentru a asigura, în absența motivată a colegilor, supravegherea elevilor sau chiar livrarea orelor, dacă profesorul este în aceeași disciplină.
10	Audiență cu părinții	1h/săpt.	-	36 ore	Intervalul în care suntem la dispoziția părinților, elevilor pentru diferite probleme.
11	Pregătire examene, olimpiade, concursuri	Minim 1h/săpt.	-	36 ore	În funcție de numărul de elevi sau de clase și de tipurile de competiții, numărul acesta de ore poate să crească, la el se adaugă și corectarea lucrărilor realizate de elevi. De menționat că aici apare un minim.
12	Consilii profesionale, activități metodice	5 module	2 ore/CP; CPC; ședințe metodice	20 ore	Timpul minim alocat / acesta diferă în funcție de fiecare școală.

Nr. crt	Sarcina	Cantitate	Timp / unitate	Timp total	Explicații
13	Participare la olimpiade	Cel puțin 1 eveniment	8 ore supraveghere / 16 ore corectare	8-16 ore	Profesorii pot fi implicați în supraveghere, corectare, organizare eveniment (la nivel județean sau național).
14	Activități extrașcolare	Cel puțin 1 pe lună	2-3 ore/activitate	16-24 ore	Nu sunt incluse excursiile - în cazul acestora timpul total crește.
15	Corectare simulări	Nr. de lucrări variază (121 lucrări în 2 simulări la discipline socio-umane)	10-20 min./lucrare	20-40 ore	<i>Valabil pentru profesorii cu discipline de examen.</i>
16	Birocrație	2 ore/săpt.	36 săpt.	72 ore	Dosare de burse, informări, rapoarte, statistici, referate etc. Un volum considerabil de documente administrative care se cer de azi pe mâine de multe ori și care depășesc uneori competențele profesorilor, dar pentru care depun eforturi să le realizeze în interesul elevilor și al școlii.
17	Pregătire științifică	15 ECTS / 4 ani	Aprox. 24 ore/credit	~90 ore	Sunt luate în considerare doar cursurile acreditate de formare profesională continuă. Nu sunt incluse aici orele de studiu individual, participarea la evenimente de formare pentru care nu se acordă credite, implicarea profesorilor în calitate de formatori sau mentori, metodiști, pentru că diferențele individuale sunt dificil de stabilit.
Total: 36 săptămâni/an școlar = 1765-1837 ore Dacă se modifică încadrarea de la 16 la 20 de ore, totalul urcă la 2073-2165 ore, adică aprox. 57,5 - 60 ore/săpt.				Total = aprox. 49-51 ore/săpt. Evident că cele 9-11 ore în plus pe săptămână, calculate la minimum, uneori nu se petrec în zilele lucrătoare, ci în weekend-uri și vacanțe.	

Rezumat:

Ce înseamnă practic această creștere a normei didactice? Nu este o simplă adăugare de ore de predare. Înseamnă că presiunea pe timpul personal al profesorului ar deveni insuportabilă. O creștere a normei la 20 de ore, în contextul actual, ar forța profesorii, în mod inevitabil, să facă multe sarcini superficiale sau prost, pur și simplu pentru că nu mai pot face față. Nu e vorba de o lipsă de dedicare, ci de o limită fizică și temporală. Calitatea educației

ar avea de suferit, pentru că timpul alocat fiecărei sarcini – de la planificare la feedback personalizat – ar fi drastic redus. Pe lângă toate aceste sarcini obligatorii, mulți dintre profesori, din dorința de a învăța și a sprijini alți profesori sau elevi, se implică și în activități suplimentare, neplătite.

În loc de concluzie:

Acum, vă invităm să vă imaginați un loc de muncă în care, pe lângă sala de clasă, orice profesor ar avea acces la un birou într-un spațiu liniștit, dotat cu internet stabil, laptop, imprimantă și hârtie, exact ca acasă. Un spațiu unde ar putea lucra eficient, în colaborare cu alți colegi, ajutându-se reciproc în pregătirea lecțiilor sau corectarea lucrărilor. Poate chiar o cantină unde să poată lua masa de prânz. Aceste condiții de bază, care ar transforma școala într-un adevărat mediu de lucru profesional, sunt însă o raritate. Le găsim, sporadic, în unele licee construite în anii '70-'80, dar nicidecum la scară largă. Pentru profesorii care fac naveta, în special în mediul rural, această viziune este și mai îndepărtată. Norma lor didactică e adesea împărțită între mai multe școli, iar condițiile precare – lipsa internetului, a dotărilor sau chiar a unui spațiu dedicat în care să-și poată pregăti lecțiile, timpii de deplasare – îi obligă să își ducă munca acasă, pe banii lor. Fără aceste condiții minime, eficiența și colaborarea devin provocări imense. Sperăm ca această perspectivă să ofere o imagine mai clară și mai nuanțată a realității din școli. Dacă nu va ajuta ministerul să chibzuiască mai bine deciziile, sperăm măcar să îi ajute pe cei care cred că **„profesorii nu fac nimic”**, să înțeleagă perspectiva „de la firul ierbii”.